

Rozhovor s guvernérom NBS Petrom Kažimírom - Odmalička som robil pokladníka

24. 7. 2020; Hospodárske noviny (HN magazín, príloha HN); hlavný rozhovor, s. 6,7,8,9,10; Alžbeta Pňačeková)

Guvernér Národnej banky Slovenska Peter Kažimír

UBEHOL ROK ODVTEDY, ČO OPUSTIL POLITIKU A STAL SA ŠÉFOM NÁRODNEJ BANKY. AKO PREBIEHAL TENTO ČAS A AKO V RÁMCI NEHO ZÁPASILI S KORONOU? ČO MU TENTO ČAS DAL A VZAL? ALE AJ TO, AKÁ HUDBA MU ZNIE V KANCELÁRII A KEDY A PREČO SI NECHÁ OHOLIŤ HLAVU DOHOLA.

Vy sa rád smejete, pravda?

Áno, áno, to máte pravdu. Myslím, že som sa s úsmevom už narodil (smiech). Humor je dôležitý a niekedy sa bez neho nedá prežiť. Takže áno, rád sa smejem a dúfam, že úsmev sa spája s mojou tvárou. Aj keď mal som aj opačné reakcie, lebo niekedy ľudia neberú úsmev pozitívne, vnímajú ho provokatívne. Ale chcem všetkých upozorniť, že je to jednoducho môj výraz tváre, ktorý mám od detstva. Trpel som zaň ako študent.

Takže bolo také to: „Čo sa smejete, Kažimír?“

Presne, bolo to vnímané, že sa uškŕňam. Mám silnú mimiku, aj keď som začal mediálne vystupovať, mal som veľké problémy udržať nejaký čas stabilný výraz. Mne na tvári vidieť všetko, jasne dávam najavo emócie, a preto ťažko schovávam názor. A kvôli tomu som nemal problémy ani tak v politike ako v škole. Zopárkrát ma vyhodili z hodiny, lebo som sa „škeril do slnka“ a podobne.

Asi by z vás nebol dobrý hráč pokru.

To asi nie, hoci aj ten sme ako študenti hrávali.

Čo vás v poslednom čase obzvlášť pobavilo, sa teda asi pýtať ani nemusím, keďže úsmev vám z tváre neschádza...

... tak zase to nie, žijeme v ťažkom období a ja patríam k tým šťastným, v ktorého bezprostrednom okolí nebol nikto zasiahnutý koronavírusom. Dokonca to vyzerá, že v celom bankovníctve sme to zvládli bez nákazy, máme k tomu aj štatistiku. V bankovom sektore pracuje okolo devätnásťtisíc ľudí a podľa informácií, ktoré sme dostávali z bánk počas tých najdrsnejších týždňov, to vyzerá, že sme to zvládli bez nálezu. Tak dúfam, že to vydrží aj ďalej. Musím však povedať, že som prežil zaujímavé obdobie, veľmi som sa zlepšil napríklad vo varení. Povedal som si, že okrem toho, že som bol rodič, nakupovač, tak budem aj...

... varič?

(Smiech) No aj varič. Ale okrem zohrievania som aj varil. Lebo mnoho chlapov vie len zohriať jedlo, ale ja viem aj variť. No a rozšíril sa mi jedálny lístok, dokonca o niektorých jedlách deti povedali, že sú lepšie ako od iných konkurenčných kuchárov u nás doma.

Čo vám pribudlo do kulinárskeho repertoáru?

Robím vynikajúce gnocchi s omáčkou z niekoľkých druhov syra v kombinácii s výbornými nakladanými rezníkmi. Rôzne druhy šalátov, v tom som sa takisto veľmi zlepšil, aj nejaká ryбка by mohla byť. Mám za sebou aj prvý perkelt a prežili sme (smiech).

Takže ten asi nebude z kategórie hviezdnych jedál.

Ale je to moje obľúbené jedlo a dostal som sa tak ďaleko, že som schopný uvariť niečo, čo chutí aj mne. Takže tento aspekt života počas korony bol pozitívny. Smutnejšie bolo, že nás navždy opustil môj milovaný pes, labrador Rafael, ktorý ma všade sprevádzal. Vyrástol na ministerstve financií a presťahoval sa aj do Národnej banky, no v apríli náhle odišiel. Psičkári pochopia, aké to bolo ťažké. Na druhej strane som rád, že sa deti aspoň na chvíľu vrátili do školy. Podľa mňa si dost' z nás uvedomilo, aká je škola dôležitá pre spokojnosť rodičov, aby mohli napríklad chodiť do práce a nejakú časť dňa normálne fungovať. Lebo aj home office sa za účasti mnohopočetných rodín mení na homework (úsmev).

Ked' spomínate prácu, ako obdobie karantény prebiehalo v Národnej banke Slovenska?

Myslím si, že sme patrili k pionierom. Boli sme možno prví na Slovensku, kto zrušil zahraničné pracovné cesty, to bolo ešte niekedy koncom februára. Vždy sa snažím vybrať zo situácie to najpozitívnejšie a musím povedať, že sme zažili veľkú solidaritu a veľkú schopnosť riešiť veci spolu. Zmenili sme nepísané pravidlá toho, čo sa môže a nemôže mimo pracoviska. Samozrejme, nemohli sme vystať mimo banky prácu s hotovosťou, tú si ľudia nemohli brať domov (úsmev). Ale všetky ostatné činnosti, ktoré sa dali, sme vytlačili na home office a v tých najzložitejších týždňoch sme mali v budove iba pätnásť percent zamestnancov. Kľúčoví ľudia, ktorí sa starali o bezpečnosť, o prevádzku budovy či o to, aby banky mali hotovosť a tú potom mohli umiestňovať do bankomatov.

Tie peniaze ste nejakým spôsobom dezinfikovali?

V tom čase neexistovali a myslím, že ani dnes neexistujú žiadne expertné posudky, ako v takejto situácii postupovať. Vychádzali sme však z predpokladu, že štrnásťdňová karanténa by mala stačiť aj peniazom. U nás sme ich teda odložili na štrnásť dní. Pre lepšiu predstavu, u nás je obeh peňazí nasledujúci – banky nám donesú peniaze do skladu a my im zase vyskladňujeme potrebný obnos. Zaviedli sme pravidlo, že všetky peniaze, ktoré prišli zvonku, išli na štrnásť dní odležať ako dobrá šunka (smiech). Na štrnásť dní sme ich dali „odvetrať“ a naši ľudia s nimi nepracovali.

Dávali ste ich do nejakých špeciálnych miestností alebo ste tam mali germicídne žiariče, alebo ako to fungovalo?

Áno, viete, že v tých prvých týždňoch nebol dostatok žiadnej techniky, nieto rúšok a podobných vecí. Takže sme boli v rovnakej situácii ako všetci ostatní a snažili sme sa ich zohnať či už pomocou štátu alebo v rámci vlastných možností. V prvom rade však boli ochrannými pomôckami vybavení ľudia, ktorí fyzicky dennodenne pracovali s peniazmi, a postupne sa k ochranným prostriedkom dostali všetci zamestnanci. A sme pripravení, ak by náhodou prišla ďalšia vlna.

Koľko rúšok s logom NBS máte doma?

Máme ich celkovo len niekoľko.

Prečo?

V tomto sa prejavilo moje bývalé povolanie, ale preto, lebo boli drahé (smiech). Cena loga podľa nás nezodpovedala úžitkovej hodnote, takže ich máme len zopár a používali sme ich len na tlačové konferencie. Inak používame väčšinou čisto biele ako duša alebo svedomie.

V júni ste „oslávili“ prvý rok vo funkcii. Je to možno obligátna otázka, ale čo sa za ten rok podarilo urobiť a čo vás ešte čaká?

Veru oslávil, aj tortu mi kolegovia dali (úsmev). Samozrejme, je toho pred nami strašne veľa, máme pred sebou ešte päť rokov. V každom prípade, zbehlo to veľmi rýchlo. Ten rok nebol jednoduchý ani pre mňa, ani pre ľudí okolo mňa, s ktorými som začal spolupracovať. Pre mňa to bol po trinástich rokoch aj prvý rok mimo politiky, a to som si zobral naozaj k srdcu. Odstrihnutie sa bolo až také, že mám niekedy problém s identifikáciou nových politikov v parlamente. Navyše boli často pod rúškami, takže od pohľadu nepoznám ani mnohých štátnych tajomníkov. Z tohto hľadiska žijem naozaj v inej dimenzii. Ale späť k otázke, bol som najprv prekvapený, že som oveľa viac cestoval ako v

predchádzajúcom pôsobisku. To, samozrejme, prestalo s koronou. Pre mňa to bolo aj obdobie učenia sa, ponárania sa do hĺbky problematiky. No a čo sa podarilo? Pevne verím, že zmeniť komunikáciu banky. Sústredili sme sa na novú stratégiu informovanosti, ale aj na pôsobenie v oblasti kultúry v spolupráci s mnohými ďalšími entitami v krajine. Som hrdý na podpísanú zmluvu o spolupráci s Fakultou elektrotechniky a informatiky STU, kde sme začali dlhoročnú spoluprácu s časťou akademickej obce, ale aj so študentmi v oblasti kybernetickej bezpečnosti, rozvoja informačných systémov NBS a podobne. Som hrdý na spoluprácu s VŠVU, to sú také naše vonkajšie aktivity. Začali sme pracovať s podcastmi, s kolegami blogujeme, snažíme sa veľa komunikovať a šíriť povedomie o banke a tiež sa snažíme podeliť s informáciami, ku ktorým sa dostávame.

A čo vás ešte čaká?

Samozrejme, korona a celé to spomalenie ekonomiky nám spôsobilo odklad napríklad na obstarávanie firmy, ktorá nám bude dodávať procesný a personálny audit, ale pripravujeme sa naň. Signalizujem niekoľkokomesačné meškanie pre koronavírus, ale to sú veci, ku ktorým sa vraciame. Máme za sebou dve organizačné zmeny, jednak v menovom úseku, ktorý riadil viceguvernér Ľudo Ódor, takisto celý úsek dohľadu prešiel organizačnými zmenami. Ale toto priamo nesúviselo s mojou osobou, ak som hovoril o organizačných zmenách, tak ich architektúru presadzovali ľudia, ktorí boli v banke už predtým. Čiže oni len po dlhšom období realizovali nazhromaždené nápady, ako fungovať efektívnejšie. Som súčasťou kolektívneho riadenia, NBS nie je monokratická inštitúcia. Navonok ju síce reprezentujem ako guvernér, ale rozhodujeme v kolektíve, banková rada zasadá každé dva týždne.

Robili ste zmeny v kancelárii guvernéra?

Akože či som vymaľoval (smiech)? Mám asi viac kvetov, lebo ich mám rád, vznikla tam taká malá zimná záhrada. Obveslal som si ju svojimi mapami, už dlhý čas zbieram historické mapy. Sú poučné, lebo hovoria o tom, aké je všetko krehké a dočasné. A presvedčil som Slovenskú národnú galériu, že NBS je naozaj jedno z najlepších strážených miest v krajine, takže nám zapožičali niektoré krásne optimistické obrazy od Bazovského alebo od Martina Benku.

Pýtam sa aj preto, lebo váš predchodca si v nej vraj niekedy púšťal aj Black Sabbath. Čo v nej znie vám?

Keď som mal ešte môjho súpútnika Rafaela, tak ticho prerušovalo jeho chrápanie (smiech). Ale tiež milujem hudbu a mám jedných z najlepších poradcov v tomto ohľade. Priateľím sa s Martinom Valiňhom, myslím, že má výborný vkus, učí ma, rozširuje mi obzory. Potom napríklad profesor Lapšanský zo Slovenskej filharmónie alebo Rast'o Štúr z opery SND. Študoval som síce zahraničný obchod, ale chcel som kedysi študovať produkciu, robiť koncerty. Len sa to v tom čase nedalo. A potom som sa k tomu už nikdy nedostal. Ale tento inštinkt ma akoby stále sprevádza, aj vo všetkých predchádzajúcich zamestnaniach ma to vždy ťahalo k umeniu. V tomto ohľade mi veľmi pomohla aj rodina mojej partnerky, ktorá patrí medzi milovníkov opery a naučila ma ju počúvať. Aj keď klasickú hudbu som vždy miloval. No počuli by ste u mňa aj Stairway to Heaven od Led Zeppelin alebo sa môžeme spoločne báť s Jimom Morrisonom a The Doors, ale mám rád aj džez, Snarky Puppy je skvelá kapela, je toho veľa, bluesman John Mayall alebo krásne hlučný Šostakovič majú niečo do seba. Okrem toho mám veľmi rád ľudí, ktorí svoj život odovzdali umeniu. Sú inšpiratívni, často krehkí, ale oddaní svojmu poslaniu, a ja to obdivujem. Je obrovská česť poznať sa s nimi. Je krásne stráviť niekoľko hodín v spoločnosti ľudí, ktorí sa nerozprávajú o dosahoch krízy na nezamestnanosť alebo o úrokových diferenciáloch.

Tak ale financie ste si sám vybrali, nie?

Sčasti sa mi to tak v živote prihodilo. Ale je pravda, že vždy som robil pokladníka už od základnej školy, na všetkých čundroch a iných skupinových akciách, takže to mi tak nejako ostalo.

V detstve to však, predpokladám, neboli financie ani politika, čo by vás bavilo.

Politika jasné, že nie, v tých časoch (smiech)?

Malí chlapani chceli byť buď smetiari, alebo kozmonauti, vy ste boli ktorá skupina?

Pamätám si, že v mladosti ma fascinovalo cestovanie a bolo tým poznamenané celé moje rozhodnutie o štúdiu. Jednoducho som v tábore, ktorý bol uzavretý, túžil robiť niečo, s čím by som mohol jazdiť po celom svete. Aj preto som si vybral zahraničný obchod. Ale ako dieťa som chcel byť archeológom, čítal som veľa historických kníh a cestopisov. V konečnom dôsledku sa mi moje túžby splnili, lebo som mal možnosť v živote veľa cestovať a spoznávať rôzne zákutia sveta. Odporúčam to všetkým ľuďom, ak na to čo i len trochu majú možnosti, lebo cestovanie je spôsob, akým sa človek pohodlne vzdeláva a rozširuje si toleranciu, a to ani netreba ísť ďaleko. Ľudia, ktorí videli mnohé kúty sveta, potom lepšie vnímajú aj svoj život a možno si aj viac vážia to, čo majú doma. Vždy som rád cestoval, ale vždy som sa aj rád vracal. A to mi zostalo.

Ešte nadviažem na tú politiku. hovoríte, že ste si po trinástich rokoch dali pauzu. aké bolo to prepnutie? bola to úľava ponoriť sa do čisto odbornej oblasti?

Trinásť rokov, z toho jedenásť na ministerstve financií, bolo zároveň trinásť rokoch odbornosti, ktorá sa točila okolo verejných financií. Nenazval by som to pauzou, nemám žiadny konkrétny plán návratu alebo niečo v tomto zmysle. Pre mňa je to jednoducho jedna etapa života, ktorá mi veľmi veľa dala. Mal som možnosť byť účastný pri závažných rozhodnutiach, ktoré sa dotýkali života ľudí v krajine v rôznych obdobiach, aj v dobrých, aj v zlých. Moje rozhodnutie spred vyše roka bolo jasne motivované. Chcel som sa ďalej profesionálne orientovať s tým, že som svoju budúcnosť nespájal s ponevieraním sa po chodbách parlamentu. Mnohým veciam z politiky rozumiem dodnes, možno aj veciam, ktorým iní nerozumejú, lebo som nimi dennodenne žil. Rozumiem tomu jazyku, pretože som ho sám v minulosti používal. V politike mi zostalo aj veľa ľudí, s ktorými som kamarát, mnohých si vážim. A musím povedať, že mám rešpekt voči všetkým, ktorí sa v politike rozhodli realizovať. Osobitne voči ľuďom, ktorí si sadli do horúceho kresla ministra financií, lebo viem, čo to zahŕňa.

Ale v konečnom dôsledku to neľutujete.

Určite nie. Keď som dával vo štvrtok 11. apríla 2019 demisiu prezidentovi Kiskovi, tak som to komentoval, že je to taká veselá demisia (smiech). Lebo nebola pod tlakom nepríjemných okolností, ako väčšinou demisie bývajú. O deviatej som podal demisiu a o piatej popoludní som sa nechal ostrihať dohola. Potom ma neplánovane prehovorili ísť ešte večer do televízie, no vyzeral som strašne (smiech). A v pondelok som sedel v lietadle do Indie, kde som strávil tridsať dní. Poďakovanie patrí mojej rodine, že mi to umožnila, všetko zobrali na seba a dovolili mi mať mesiac iba pre seba. Mal som skutočný sabbatical.

Čo ste počas neho robili?

Vyčistil som si hlavu, to bolo asi najdôležitejšie. Bol som aj na ajurvédskom pobyte, veľa som cestoval po Indii, po národných parkoch, videl som tigre, bol som v niekoľkých štátoch južnej Indie. Bol to výborne strávený mesiac, ktorý mi vlastne dovolil pripraviť sa na to, aby som mohol nastúpiť na tento post.

Nebáli ste sa cestovať sám?

Nie, aj predtým som už cestoval sám. Cestovanie osamote má, samozrejme, svoje riziká, ale je úplne iné, ako keď cestujete v skupine. Keď cestujete sám, ste neuveriteľne kontaktný. Máte schopnosť spoznávať nových ľudí, je to priestor na ďalšie a ďalšie zážitky, ktoré sa inak nedostavia.

Máte ešte nejaký cestovateľský sen, nejakú métu?

Ľudský život je krátky na to, aby ste videli celý svet. Sú to skôr krajiny, kam by som sa určite rád vrátil. Pre mňa takou zaslúbenou zemou je Patagónia, či už čílska alebo argentínska časť, nikdy by som nepovedal, že krajiny ľadu budú vplývať na mňa tak pozitívne. A čo ďalej? Uvidíme, čo život prinesie. Nerobím si z tohto pohľadu žiadne plány, ale je ešte veľa krásnych miest na zeme, ktoré by človek mal vidieť. Takže sa nebojím, že by môj zoznam bol krátky. Zčať chcem však doma, lebo naša krajina je krásna a aj svojim deťom chcem ukázať ich domovinu.

Peter Kažimír

Narodil sa 28. júna 1968 v Košiciach. Študoval ekonomiku zahraničného obchodu na Obchodnej fakulte vtedajšej Vysoké školy ekonomickej v Bratislave (dnes Ekonomická univerzita). Začínal ako daňový poradca v právnickej kancelárii, od roku 1995 pôsobil vyše desaťročie vo viacerých komerčných spoločnostiach. Od roku 2006 bol poslancom Národnej rady SR za stranu Smer (od roku 2010 bol jej podpredsedom), v rámci tohto obdobia zastával rôzne funkcie, v rokoch 2012 až 2016 bol ministrom financií. V apríli minulého roku podal demisiu, zároveň tiež ukončil členstvo v politickej strane. Od 1. júna 2019 je guvernérom Národnej banky Slovenska. S partnerkou vychováva dve deti.

"Pre mňa to bol po trinástich rokoch aj prvý rok mimo politiky, a to som si zobral naozaj k srdcu. Z tohto hľadiska žijem naozaj v inej dimenzii.

"O deviatej som podal demisiu a o piatej popoludní som sa nechal ostrihať dohola. Potom ma neplánovane prehovorili ísť ešte večer do televízie.

RÚŠOK s logom NBS nemá doma veľa, odradila ho cena.